

TIETOISKU COVID-19 TILANTEESTA 21.9.2021

UUMU järjesti neljännen Covid-19 tietoisikon Teams-verkkoalustalla 21.9.2021. Tietoiskun asiantuntijalääkärinä toimi UUMUn kanssa tiivistä yhteistyötä tekevä HUSin nefrologian erikoislääkäri Fernanda Ortiz. Ohessa kooste tietoiskun sisällöstä.

- Kaikki koronarokotesarjat suojaavat immuunipuutteisia potilaita melko hyvin koronaviruksen aiheuttamalta vakavalta tautimuodolta, mutta kolmas rokote tarvitaan. Rokotteet ovat aiheuttaneet haittavaikutuksia, joista yleisimpiä ovat pistokohdan kipu, turvotus ja punoitus sekä väsymys, päänsärky, lihaskipu, vilunväristykset ja kuumeilu. Hyvin harvoin on esiintynyt ripulia ja oksentelua. Toisen rokotteen jälkeen haittavaikutuksia on ollut hieman enemmän kuin ensimmäisen rokotteen jälkeen. Haittavaikutuksia ei kannata pelätä, ne menevät ohi tavallisesti 1-2 päivässä.
- Munuaissiirron saaneista suurimmalle osalle ei ole kehittynyt vasta-aineita ensimmäisen rokotteen jälkeen. Toisen rokotteen jälkeen vasta-aineita on muodostunut yli puolelle potilaista. Vasta-aineiden mittaaminen on kliinisessä työssä vaikeaa, eikä immuunivaste koostu pelkästään vasta-aineista. Siihen vaikuttavat myös muistisolut, joita niitäkin on hyvin vaikea mitata. Mikäli henkilö sairastuu koronaan, vasta-aineet nousevat heti sairastumisen alussa ja laskevat ajan myötä, mutta muistisoluihin jää tieto sairastetusta taudista.
- Tähän asti tehdyissä tutkimuksissa on käynyt ilmi, että kaksi kertaa rokotetuista munuaisensiirron saaneista vain alle 1 % on sairastunut koronaan. Sairastuneilla on kuitenkin ollut muuta väestöä suurempi riski joutua sairaalaan tai kuolla.
- Kolmannen koronarokotteen jälkeen kaikille tutkituille potilaille on kehittynyt lisää vasta-aineita, myös heille, joille ei vielä toisen rokotteen jälkeen ollut niitä kehittynyt. Hyvin pieni ryhmä potilaista on ollut sellaisia, joilla ei vielä kolmannenkaan rokotteen jälkeen ole ollut tarpeeksi vasta-aineita. Tällä hetkellä tutkitaan jo mahdollista neljättä rokoteannosta, mutta siitä on vielä liian aikaista sanoa mitään. Voi olla, että rokotteista tulee tulevaisuudessa vuosittaisia.
- Hyljinnänestolääkitykseen ei saa tehdä muutoksia eikä niitä saa missään nimessä lopettaa.
- Elinsiirron saaneiden lisäksi kolmatta rokotetta suositellaan myös dialyysipotilaille ja vaikeaa munuaisten vajaatoimintaa sairastaville.

Tietoiskun lopuksi Fernanda Ortiz vastasi potilailta saamiinsa kysymyksiin.

Milloin voi palata normaaliin elämään? Milloin voi käydä elokuvissa, teatterissa, konserteissa tms.?

Kysymys on vaikea, sillä tähän tarvitaan laumasuoja, jota Suomessa ei vielä ole. Parasta on kannustaa kaikkia läheisiä ottamaan rokote. Rokotteen riskit ovat äärimmäisen pieniä verrattuna koronaan.

Voiko ulkomaille matkustaa?

Mikäli haluaa välttämättä matkustaa ulkomaille, on suositeltavaa valita matkakohteeksi korkean hygieniatason maa, jossa rokotekattavuus on jo korkea, mielellään parempi kuin Suomessa. Maskin käyttö on erittäin suositeltavaa.

Millainen maski on paras, kirurginen maski vai FFP2-maski?

FFP2-maski voi olla parempi erityisesti pienissä tiloissa ja esimerkiksi konsertissa tai teatterissa, joissa on paljon ihmisiä. Kirurginen maski on parempi kuin ei maskia ollenkaan.

Kuinka kauan pitää olla etätöissä, joko töihin voi palata?

Töihin palaaminen riippuu paljon työpaikasta. Mikäli työpaikka on tilava eikä tarvitse olla aivan ”kylki kyljessä” toisten kanssa ja kaikki työntekijät ovat rokotettuja, voi työpaikalle jo palata. Työmatkoilla maskin käyttö on edelleen erittäin tärkeää.

Kannattaako koronan vasta-aineita testata?

Eri laboratorioissa tehtävät vasta-ainetestit eivät ole standardoituja eivätkä kaikki ole täysin luotettavia. Infektiolääkärit eivät suosittele vasta-aineiden tutkimista. Mahdolliset tutkimustulokset eivät vaikuta siihen, pitäisikö ottaa kolmas rokote vai ei. Potilas voi halutessaan mitata syntyneitä vasta-aineita yksityisen terveydenhuollon puolella.

Saavatko elävät munuaisen luovuttajat tai riskiryhmäläisen läheiset jo kolmannen rokotteen?

Elävät munuaisen luovuttajat ovat terveitä henkilöitä, joten he eivät vielä saa kolmatta rokotetta. Sama koskee myös riskiryhmäläisten läheisiä.

Olen nyt saanut kolmea erilaista koronarokotetta (AstraZeneca, BioNTech-Pfizer ja Moderna), onko tämä hyvä vai huono asia?

Ehdottomasti hyvä. Rokotteita sekoittamalla nostetaan mahdollisuuksia saada lisää vasta-aineita. AstraZenecan saaneille sekä BioNTech-Pfizer että Moderna ovat hyviä vaihtoehtoja kolmanneksi rokotteeksi.

Kohta alkaa influenssakausi, joko influenssarokotteista on tietoa?

Tämän vuoden influenssarokotusten aikataulusta ei ole vielä tietoa. Rokote kannattaa ehdottomasti ottaa.

Kooste: Tessa Hellsten-Rajahalme